

Pater praelegerat ad manifestandam divinitatem Filii sui; hic autem solus fuit Petrus. Quod ostendit series sermonis ipsius Christi, qui propterea adiecit: *Et ego dico tibi*, etc. (1). 2. quia Christus singulari numero alloquitur solum Petrum; 3. quod si ceteris apostolis facta est communis responsio Petri, id tantum contigit per consensionem et approbationem, non autem alia ratione, ac proinde, quod consequens est ac patres adnotant, etiam per participationem et quandam communicationem facti et ipsi sunt petra et fundamentum Ecclesiae per adhesionem ad petram principalem quae fuit Petrus (2). Ex his etiam patet quo sensu dixerit Hieronymus: « Super omnes apostolos ex aequo Ecclesiae fortitudo solidatur (5), » quodque nobis objici solet.

Ad 3. D. Sed diversa ratione ab ea qua soli Petro clavum potestatem promisit, C. eadem ratione N. Nam reliqui apostoli quidquid acceperunt, acceperunt in communi et una cum Petro; Petrus vero quidquid accepit, accepit seorsum a reliquis ac singulariter. Hinc omne id quod ceteri apostoli etiam simul sumpti a Domino sunt consecuti, consecutus etiam est Petrus; sed non e converso id omne quod habuit Petrus solus, ceteri pariter habuerunt apostoli. Aliquid propterea Christus contulit speciale Petro quod non contulit reliquis apostolis, id est praerogativam atque primatum. Quo sensu scripsit s. Cyprianus de Petro: « Super illum unum edificat Ecclesiam suam, et illi pascendas mandat oves suas... ut unitatem manifestaret, unitatis ejusdem originem ab uno incipientem sua auctoritate disposuit (4) »: et alibi « et una Ecclesia, et cathedra una super petram Domini vere fundata » (Epist. XL. pag. 53). Atque exinde factum est, ut apposite animadvertit card. Duperron, ut soli romani pontifices dicantur in recto successores s. Petri et in cathedra Petri, reliqui autem episcopi in communi dicantur successores apostolorum, nemo autem singulariter dicatur successor alicujus peculiaris apostoli, et in ejus cathedra; nec

(1) Optime s. Leo M. ita Christum Petrum alloquentem inducit: « Ideo beatus es, quia te Pater meus docuit, nec terrena opinio te fellit, sed inspiratio celestis instruxit: et non caro et sanguis, sed ille me tibi, cujus sum unigenitus filius, indicavit: *Et ego*, inquit, *dico tibi*: hoc est, sicut Pater meus tibi manifestavit divinitatem meam; ita ego tibi notam facio excellentiam tuam. *Quia tu es Petrus*: id est, cum ego sim inviolabilis petra, ego lapis angularis, qui facio utraque unum, ego fundamentum praeter quod nemo potest aliquid ponere; tamen tu quoque petra es, quia mea virtute solidaris, ut quae mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia ». Serm. IV. De natali ipsius IV. ed. Baller. tom. I. col. 17.

(2) Cf. Card. Du-Perron loc. cit. atque ita corrunt objectiones Febronii et Eybel aliorumque primatus Petri osorum.

(3) Lib. I. cont. Jovinian. n. 26. ubi praeterea e vestigio subdit: « Tamen propterea inter duodecim unus eligitur, ut capite constituto, schismatis tollatur occasio ». Ed. Vallars. tom. II. col. 279. Ceterum, cum nonnulli protestantes animadverterint perperam detorqueri in alium sensum Christi verba, quod nunquam antea pertentatum fuerat, atate hac nostra, saltem in dubium textus hujus auctoritatem revocare satagerunt, prout fecit Schultessius in op. Vom Abendmahle, seu De cena, etc. pag. 21. seqq. Verum insulsam prorsus opinionem risit vel ipse Bretschneider. Cf. Roskovany De primatu rom. pont. Augustae Vindob. 1854. § 2. not. (2).

(4) De unit. eccles. ed. Maur. pag. 195.

nisi in obliquo, quatenus scilicet in communionem sunt cum cathedra Petri, aliquo modo dicuntur succedere etiam in cathedra Petri cum qua sunt conjuncti mediante romano pontifice pro tempore, Petri successore (1).

Ad 4. D. Petrus et Joannes missi sunt Samariam ab aliis apostolis missione consilii, suasionis ac precis, C. missione auctoritatis, N. Scilicet eadem ratione missi sunt Samariam Petrus et Joannes, qua Phinees et principes tributum missi sunt ab Israelitis (Jos. XXII. 13. 14); et Antiochia fideles miserunt Paulum et Barnabam ad consulendos apostolos (Act. XV. 2). Ad ea igitur quae maximi omnium visa sunt momenti peragenda, qui inter ceteros primores fuissent legati missi sunt, non quasi a majoribus minores aut ab aequalibus aequales, sed quoniam ad id muneris ob-eundum postularentur. Porro cum Samaritani in summo versarentur discrimine ob Simonis magi praestigias, idecirco Samariam missi sunt praecipui inter apostolos ad detegenda Simonis incantamenta atque ad impediendam Samaritanorum seductionem (2).

Ad 5. N. Siquidem hunc primatum Jacobi non evincit in primis ordo exhibitus a Paulo in epist. ad Galatas; ut enim omittam plures lectiones antiquas graecas et latinas, plures patres, Hieronymum, Chrysostomum, Theodoretum, Augustinum habere Cepham, seu Petrum, Jacobum et Joannem (3), exploratum est s. Paulum loc. cit. non tenuisse ordinem dignitatis ac eminentiae, sed ordinem cognitionis, quatenus scilicet cum Apostolus Hierosolymam petiit, invenit omnium primum Jacobum, quia Petrus absens erat, adeoque Jacobus prius cognovit gratiam Dei quae data erat Paulo (4).

(1) Op. cit. *Réplique à la réponse du Roi de la Grande-Bretagne*, cap. 56. pag. 434. etiam Petrus de Marca in opusc. seu Dissert. De discrimine cleric. et laic. ex jure divino, etc. cap. 5. §. 2. haec in rem nostram scribit: « Christus Dominus noster Apostolis omnibus et singulis in solidum Ecclesiam suam fundendam, docendam et regendam commisit, ea tamen lege adjecta, ut Petrus inter eos primatum gereret et caput esset collegii illius apostolici, eo fine scilicet, ut praeter communem cum aliis curam, unitatis conservanda in exercendo regimine sollicitudine praecipue et specialiter illi competeret. Ideoque ut consilium illud Apostolis significaret, Petrum Christus veluti petram atque fundamentum ad Ecclesiam aedificandam constituit. Praeterea sermone ad illum coram ceteris specialiter directo claves Ecclesiae postmodum ipsi tradendas proponit cum potestate ligandi atque solvendi. Quae pollicitatio Petro facta ad ceteros quoque apostolos pertinebat et ad Ecclesiam universam ejusque pastores in futurum praeficiendos, scilicet ut scirent omnes pontificii potestatem semper cum Petri Ecclesiae capitis communique et unitate retinendam, ad quod ipse praecipue cum potestate ligandi contumaces huic unitati cogere posset. »

(2) Cf. Card. Baronium ad an. Christi 53. n. 10. (3) Hieronymus, Comment. in ep. ad Gal. lib. I. cap. 2. v. 7. 8. In Bibliotheca autem divina sequitur ordinem Vulgatae, sed cf. ibi adnotationem Vallarsii. Chrysostomus Comment. in eandem epist. tom. X. pag. 685. Theodoretus in Comm. in cap. 13. epist. ad Rom. v. 26. tom. III. pag. 112. nec non in argumento praesiosae, hujus epistolae commentario tom. III. pag. 265. Augustinus, Exposit. ep. ad Gal. tom. III. p. II. pag. 948.

Cf. etiam Card. Du-Perron op. et loc. cit. pag. 436. Inter ceteras lectiones in quibus alius ordo habetur diver-sus a Vulgata, doctus cardinalis allegat etiam textum graecum Complutensem: at eum expendi et omnino hanc comperi conformem textui communi.

(4) Estius censet primo loco Jacobum nominari hic ab Apostolo ob honorem Domini, cuius erat frater; et qui

Neque praeterea ejusmodi principatum Jacobi evincit ejus episcopatus hierosolymitanus. Nam licet Solymorum ecclesia prima fuerit antiquitate, non tamen prima fuit dignitate et magisterio; universa eorum Ecclesia praestantiam dignitatis in ecclesia romana semper agnovit (1). Praelare Joan. Chrysostomus: « Quod si quis dixerit. Cur ergo Jacobus Hierosolymorum thronum accepit? Respondebo: Petrum non throni hujus, sed totius orbis doctorem a Christo statutum fuisse » (Loc. cit. ex Hom. LXXXVIII. in Joan.); et paulo post iterum confirmat Christum Petro orbem commisisse (2). Ridiculum porro est quod adiecitur de successione Jesu Christi, perinde ac si Christus haberet successorem.

Ad 6. N. ad conf. D. Per specialem electionem Petri ad conversionem Judaeorum, et Pauli ad conversionem gentium, neque id quidem exclusive, C. per divisionem auctoritatis N. Voluit scilicet Paulus objectis verbis significare specialem gratiam et vocationem datam a Deo fuisse Petro ad conversionem Judaeorum, sibi vero ad conversionem gentium. Id vero in sensu exclusivo Apostolum minime protulisse patet ex facto, cum et Petrus omnium primus admitteret gentes in Ecclesiam (Act. X. XV. 7. 14), Paulus autem constanter prius praedicaret Judaeis in synagogis antequam se converteret ad gentes (Ibid. XIII. XIV., etc.).

Ad 7. D. Restitutio correctione fraterna quoad modum conversandi quo utebatur Petrus, Tr. uti superior inferiori, aut uti aequalis aequali N. Omnes autem norunt posse subditum, dummodo debita reverentia fiat, superiorem commonefacere, ac teneri superiorem lege naturali atque divina veritati et ra-

hierosolymorum episcopus erat, ubi haec gerebantur; idemque maximi nominis apud Judaeos ob sanctitatis opinionem, ut liquet ex Josepho et Hegesippo. Cf. in Comm. in hunc loc. Ceterum vere haereticis, id est, protestantibus, atatis nostrae aptare possumus quod de haereticis atatis suae scribebat Anastasius Sinaita in op. cui tit. ὁμολογία, seu *Dux vitae adversus acephalos*, cap. 15. edit. Ingostad. 1006. pag. 240. Ἰὴν ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱερουσαλὴμ τοῦ ἀσκήτου, ἢ πῶς τὸν μακαρίον καθόρισε, ἢ διὰ παραβολῆς - nempe « Et haereticis quidem similes sunt monoculi; quoad enim patrum (idem dic de Scripturis) dicta intelligunt; alia vero praetererunt » Etenim, si hunc unicum locum excipias Galat. II. 9. et quidem probabilibus de causis, ubique sive in evangelii, sive in aliis Novi Testamenti libris ubi mentio fit Petri aliorumque apostolorum; constanter Petrus primo loco recensetur; atque quia hic primo loco ponitur Jacobus, deinde Cephas nominatur, cetera omnia testimonia praetereuntes, inferunt Jacobum superiorem fuisse Petro!

(1) Cf. Emman. Schelstrate: *antiquitas ecclesiae*. Romae, 1697. tom. II. Dissert. V. cap. 5. ubi ostendit sedem hierosolymitanam solum honoris privilegium praer ceteris Palaestinae civitatibus a tempore Aelii Hadriani usque ad quarti saeculi finem meruisse, post quod tempus Cyrillus dignitatem metropolitanae, Joannes vero autocephalam praetulerunt. Saeculo Nicenum concilium can. VII. haec habet: « Quia consuetudo obtinuit, et antiqua traditio, ut Aeliae episcopus honoretur, habeat honoris consequentiam, salva metropoli propria dignitate. » Quibus postremis verbis patres Niceni salvam volunt metropoli Caesareensis dignitatem, cujus Hierosolymsa tunc erat suffraganea. Primum semper locum habuit Ecclesia romana in tota antiquitate, Alexandria secundum, tertium vero Antiochena, idque in honorem s. Petri, qui aut in illis ecclesiis sedebat, aut misit discipulum suum specialem missione ad eam instituendam. Marcum nempe Alexandriam.

(2) Ibid. n. 2. etiam s. Bernardus De consid. lib. II. ait: « Jacobus una Hierosolymsa contentus, universitatem Petro cedit » Cf. Bellarm. De rom. pontif. lib. I. cap. 25.

tionem legitimam etiam ab inferiore sibi proposita consentire atque acquiescere, prout reipsa Petrus se gessit (1). Transmisimus porro primum distinctio-nis membrum, cum nondum inter eruditos conveniat, nam *Cepha* nomine hoc in loco veniat Petrus an alius discipulus a Petro diversus (2).

Ad 8. D. Hisce titulis Paulum cumularunt ss. patres ob magnos ejus in apostolatu exantlato labores, C. ob ejus cum Petro aequalitatem, aut etiam praerogativam N. Nam hi ipsi patres constanter Petrum principem apostolorum et Ecclesiae caput agnoverunt et professi sunt, uti ostendimus.

Ad 9. D. Ob accidentales causas quas recensent archaeologi (3), C. ad Pauli praerogativam significantiam aut aequalitatem cum Petro N. Atque ut alia praeteream, in antiquis nummis imperatores christiani interdum occurrunt ad dexteram Deiparae; in nonnullis vitris ac picturis Petrus ad dexteram, Christus vero ad levam visitur (4).

Ad 10. D. Ad implorandum utriusque patrocinium, C. ad parem utrique auctoritatem tribuendam N. Merito autem utriusque patrocinium romani pontifices implorant ad munus sibi commissum rite obeundum, cum utrique peculiare sint ecclesiae romanae patroni, quam simul laboribus ac doctrina excoluerunt, imo et sanguine irrigarunt. Quod si interdum rom. pontifices commemorant auctoritatem Petri et Pauli, id in sensu, ut aiunt, accommodo ad ipsorum mentem intelligi debet (5).

Ad 11. D. Id est Petro adjutorem in subeundis Romae muneribus episcopalibus, C. aequalem Petro ac independentem N. Ita enim mentem suam aperit Papebrochius et mentem ss. patrum, rom. pontificum

(1) Cf. Card. Du-Perron loc. cit. pag. 437. ubi ostendit ejusmodi reprehensionem non fuisse auctoritatis sed charitatis, allegatis testimoniis s. Augustini et s. Joan. Chrysostomi.

(2) Cf. Harduinum in peculiari dissert. in qua *Cepham a Paulo reprehensum Petrum non esse ostenditur*: inter opera selecta ejusd. auctoris. Amstelod. 1709. pag. 920. seqq. Vallarsius quoque in adnotationibus ad Comment. s. Hieronymi in epist. ad Galat. lib. I. cap. 2. in Harduini sententiam propendit, item Zaccaria in collectione cui tit. *Raccolta di Dissertazioni di Storia ecclesiastica*. Roma, 1795. tom. III. Dissert. X. *Su cefa ripreso da s. Paolo*, pag. 202. seqq., alique non pauci. Antiquissimam haec quaestio est, nec pauci neque ignobiles scriptores distinguunt hunc Cepham a Petro. Haec indicavi, non quod ipse huic sententiae adstipulari velim, sed eo tantum animo, ut ostenderem non esse adeo exploratum, quod pro certo adversarii assumunt.

(3) Cf. Arringhium *Compendium subterraneo*, tom. II. Boldetti, *Osservazioni sopra i Cimiteri de santi martiri*. cap. 39. pag. 492. seq. Rosio, *Roma sotterranea*, Roma, 1731. tom. III. pag. 195. Buonarroti, *Osservazioni sopra alcuni frammenti di vasi antichi di vetro*. Firenze, 1716. pag. 77. Cf. etiam eruditum Theophilum Raynaudum S. J. tum in *Heteroclitis*, P. I. sect. 5. punct. 1. n. 3. Opp. edit. Lugd. 1805. tom. XV. tum in opusc. cui tit. *De bicipiti ecclesia sub ss. Petro et Paulo*. Punct. 7. n. 4. opp. tom. X.

(4) Cf. Veith. op. cit. pag. 45. necnon Bened. Justinianum S. J. in *omnes B. Pauli epistolas explanationum* tom. I. Lugd. 1612. *Proleg. de apostolatu*, disp. I. cap. 9. §. 8. 9.

(5) Cf. Theoph. Raynaudum op. et loc. cit. n. 2. qui fusa adversus hanc jansenianorum haeresim de Ecclesia bicipiti dimicat. Omnium primi illud paradoxum excogitarunt Martinus de Barcos in op. edito Paris. 1645. *De la grandeur de l'Eglise rom. établie sur l'autorité de saint Pierre et saint Paul*, et Ant. Arnauldus in op. *De l'autorité de saint Pierre et de saint Paul, résidant dans le pape leur successeur*. Paris. eodem anno.

super discipulos habuisse, atque apostolatus primatum ut Augustinus (1), qui appellant *petram Ecclesiae, petram infrangibilem, fundamentum, petram fidei*, ut Origenes, Chrysostomus, etc. (2), qui Petrum nuncupant *clavicularium caelorum, vel clavigerum, caeli janitorem, clavem ad regnum, etc.* (3).

Sexta classis confatur ex illis patribus qui Petrum semper in sede sua vivere et omnes docere veritatem quærentes; qui Petrum per Leonem, Agathonem, aliosve Pontifices locutum esse affirmant, ut s. Petrus Chrysologus (4), patres concilii Chalcedonensis (Act. Conc. Hard. tom. n. col. 306), et patres concilii œcumenici VI. (Ibid. tom. iii. col. 1425), quæ fusius suo loco expendemus.

Septima demum ex iis conficitur qui extollunt romanam sedem veluti omnium maximam, ut ecclesiam principalem, ecclesiarum omnium matrem, ecclesiarum omnium matricem, principium et originem unitatis, etc. quæ pariter paulo post ostendemus; quas quidem omnes hujus ecclesiae prerogativas patres ex eo colligunt, quod rom. pontifex sit s. Petri successor, qui propterea, ut consequens est, debuerunt necessario in Petro super omnes primatum honoris ac jurisdictionis agnoscere (5).

Ex his porro pleno alveo fluit totius antiquitatis perpetuus et constans traditionalis sensus circa primatum veræ jurisdictionis Petro super apostolos, universamque Ecclesiam a Christo collatum. Si serio propterea, ut decet in re tanti momenti, profitentur adversarii quibuscum agimus, re admittere ac venerari traditionem, fateantur necesse est hanc fidei veritatem quam universa Ecclesia nunquam non tenuit ac docuit (6).

DIFFICULTATES. Obj. 1. Sanctorum patrum effata quædam aut principem, aut verticem, aut petram et fundamentum ecclesiae, aut ceteris apostolis majorem ac potentior, aliaque ejusmodi quibus illi Petrum celebrant, nihil penitus evincunt. 2. Ejusmodi enim textus

Theophylactum, l. c., et ante hos s. Greg. Nazianz. qui in carmine vitæ suæ vocat Petrum *universi præsidem*.

(1) Enarrat. in Ps. 108. n. 1. et Tract. 121. in Joan. n. 5. col. 822.

(2) Cf. Theophilum Raynaudum in op. cit. *Corona aurea super caput rom. Pontificis*. Opp. tom. X. pag. 90. 91. seqq. ubi innumera prope patrum et scriptorum ecclesiasticorum testimonia congressi de ejusmodi titulis quibus s. Petri privilegia ratione ipsius primatus celebrantur, de quibus iterum paulo post.

(3) Ibid. pag. 25. Cf. etiam Benedict. Justinianum op. cit. Prolog. De *Apostolatu*, disp. 1. cap. 10.

(4) In epist. ad Eutychem., inter epist. s. Leonis, edit. Ballerin. XXV. cap. 2. col. 779.

(5) Cf. Card. Gerdil. in op. De *Pontificii primatus auctoritate in Petri cathedra adversus Marsilii Mendrini exitialem errorem*, etc. Op. edit. rom. tom. XV. ubi singulorum rom. pontificum a s. Siricio usque ad Leonem X. testimonia profert pro s. Petri primatu, in volum. autem XII. et XIII. legitima monumenta profert a s. Petro usque ad Sixtium.

(6) His addere potuissem de perpetua et constanti Ecclesie fide circa hunc articulum, argumentum deductum ex liturgiis omnibus orientalibus et occidentalibus, quas collegit Joseph Aloys. Assenanus in *codice liturgico Ecclesie universæ in xv. libris distributo*. Volumin. IX. in 4. Romæ 1749. Verum de hoc iterum recurret sermo. Interim cf. Com. de Maistre in op. *Du Pape*, liv. 1. ch. 9. 10.; necnon Mamachium *Orig.*, etc. lib. IV. P. II. cap. 1. § 5. n. 8.

meram personalem s. Petro præminentiam inter apostolos asserunt; quo sensu jure vocatur *primus* apostolorum, aut rhetorica etiam locutione *dux, caput, summitas, princeps*, etc. nuncupari potuit. 3. Cum præterea ex Scriptura ac traditionibus jam ostensum fuerit constitui *æqualitatem* et *supremam apostolorum omnium potestatem*, liquet omnes objectos textus exponi debere coherentem ad illum sensum. 4. Nec refert, quod objicitur ex s. Leone Rom. (Serm. III. de *Assumpt. sua*); notum siquidem est Leonem aliosque rom. pontifices interdum induci ad s. Petri privilegia plus quam par esset magnificanda ex desiderio extollendi suæ particularis ecclesiae fundatorem. Hæ autem amplificationes spectari merito possunt veluti privatae illorum episcoporum opiniones, minime vero uti catholicam traditionem præferentes. 5. Quæ cum ita se habeant, possumus recte inferre *officiale* s. Petri primatum nulla posse ratione haberi uti articulum fidei, ac male omnino fundatum esse. 6. Quod vel ipsa Romanensium responsione conficitur: Tourneilius enim, alique Romani ad textus Cypriani ceterorumque patrum quibus æqualitas asseritur reliquorum apostolorum cum Petro, reponunt ceteros apostolos æquales quidem Petro fuisse quoad potestatem seu auctoritatem *intrinsecam* et *essentialem Apostolatus*, quoad potestatem videlicet docendi ubique, administrandi sacramenta, pastores inaugurandi, etc.; minime vero fuisse pares quoad auctoritatem *extrinsecam* et *accidentalem*, et quoad modum ejusmodi potestatem exercendi. Jam vero ex hac responsione directe inferimus, nullum igitur primatum officii Petrum super ceteros apostolos habuisse; quoniam si præditus Petrus a Christo fuisset *officiali jurisdictione* super apostolos sive seorsum sive collective sumptos, dum ipsi nulla potiebantur jurisdictione super illum, sive in alterutrum, de facto aliqua exstitisset *essentialis* et *intrinseca* differentia inter auctoritatem Petri, et auctoritatem apostolorum. Ast hoc a Romanis negatur. Ergo pares in potestate sive auctoritate apostoli omnes cum Petro fuerunt (*Ita rursum Palmer op. et l. cit.*).

Resp. ad 1. N. Nam non alia de causa illis titulis patres certatim Petrum compellant, quam quod reipsa ceteris fuerit apostolis a Christo præfectus cum vera auctoritatis præminentia et jurisdictionis, ut constat ex allatis probationibus. Asserunt enim Christum Petro etiam apostolos subjecisse illis verbis: *Pasce agnos, pasce oves meas; totius mundi præfecturam commisisses, totius Ecclesie caput* constituisse, aliaque ejusmodi de Petro prædicant præ apostolis reliquis, quæ in æqualem cadere non possunt; ex his porro munitis divinitus uni Petro collatis vera ac germana vis illorum titulorum deprehenditur, quibus patres celebrant Petrum uti *Apostolorum principem, caput, coryphæum, verticem, summmitatem, primum omnium, reliquis majorem, potentior, præsidem, pastorem*, etc. (1). Accedit non ex solis istiusmodi effatis

(1) Equid enim aliud quam super ceteros auctoritatem commendare in Petro voluit s. Joann. Chrysostomus illis

nos collegisse sensum traditionalem circa Petri primatum; hæc enim non nisi ad unam classem spectant; jam vero nos septem enumeravimus, quæ si simul uniantur ineluctabile prorsus robur accipiunt, quod nullis machinis conculci potest.

Ad 2. D. Ejusmodi textus meram personalem s. Petro præminentiam inter apostolos asserunt, quatenus præminentia ex primatu proveniens unius Petri est, nec reliquis communis, C. quatenus præminentia proveniens sit ex solis personalibus Petri dotibus, indole, ingenio, zelo, etc. N. Itaque tota difficultas oritur ex æquivocatione vocis *personalis* seu *individualis*, qua vel significari queunt privatae ac propriae animi dotes et qualitates alicujus; vel significari potest munus, privilegium, auctoritas, quæ ita alicui tributa sit ut sit aliis incommunicabilis, atque illius omnino propria. Si hoc posteriori accipatur sensu *personalis Petri præminentia*, verissimum est, nosque ipsi hac usi voce sumus ad discernendam dignitatem et auctoritatem primatus a Christo uni Petro collatam ab illa ceterorum apostolorum. Quod si eadem vox in priori significatione usurpetur, assertio est falsa; quia cum Christus juxta doctrinam patrum instituerit primatum in bonum Ecclesie, nempe ad ejus unitatem constituendam et conservandam, evidens est patres illis titulis noluisse significare proprias ac individuelles Petri personae dotes quæ cum ipso perire debebant (1). Quapropter nunquam hoc sensu ipsi potuerunt vocare Petrum *ducem, caput, summ-*

verbis, quæ habet in Hom. III. in Act. Apost. n. 3. «Primus auctoritatem habet in negotio, ut cui omnes commissi fuissent. Huic enim Christus dixerat: et tu aliquando conversus confirma fratres tuos?». Ex quibus patet ipsum loqui de Apostolis qui Petro commissi erant, seu ut majori vi dicitur in gr. textu: *ὁ πᾶσι ἐπισκοπῶν ὅσους ἔχει ἐν τῇ ἐκκλῆσιᾳ*, seu in sua potestate. Quid etiam aliud sibi volunt verba Stephani Dorensis episcopi, dum loc. cit. scribit: «Pasce primus jussus est oves catholicae Ecclesie, quam Dominus dicit: Petre, amas me? Pasce oves meas. Et iterum ipse præcipue, et specialiter firmam præ omnibus habens in Dominum Deum nostrum, et immutabilem fidem, convertere aliquando, et confirmare exagitatos consortes suos, et spirituales meruit fratres, utpote dispensative super omnes ab ipso, qui propter nos incarnatus est, potestatem accipiens et sacerdotalem auctoritatem?» Sic patres reliqui loquuntur in loc. cit. quæ per se quisque recollere poterit.

(1) Hæc est potissima ratio quare Dupinius, qui, ut vidimus, quamvis videatur agnoscere in Petro primatum jurisdictionis, reipsa tamen cum redigit ad primatum meri ordinis, seu honoris; hinc ipse subdole ad evincendum primatum Petri respicit probationes quæ ex Matth. XVI. et Joann. XXI. eruntur, et solum illam colligit ex eo quod Petrus *primus* semper sit habitus, atque a Christo decretus, et quod necesse sit, ut ait Diss. 4. cap. 1. § 1. «Aliquem primum inter plures esse; primum res est, quæ unitantum convenit, nec alteri potest communicari.» Eadem ratione se gessit Launojus. Cf. Gerdilium in opus. *Analisi contra Launojo*. Opp. ed. Rom. tom. XIII. Idem senserat M. Ant. de Dominis, lib. 1. De *republic.* cap. 4.

Ceterum auctoritatem veri non nisi, seu jurisdictionis necessariam esse ad unitatem constituendam et conservandam vel ipsi Petri primatus adversarii fassi sunt: sane Maimbourg in op. callice inscripto: *De l'établissement et des prérogatives de l'église de Rome, et des évêques*. Paris, 1688. ch. 4. pag. 87. seqq. «Je dirai seulement, scribit, ce dont tous les catholiques conviennent, que Jésus-Christ choisit saint Pierre entre tous ses apôtres pour lui donner non-seulement la primauté d'ordre, d'honneur et de rang, en lui donnant le premier lieu, comme à celui qui est le premier entre ses égaux, et en ces dons, ces pouvoirs et ces grâces, qui sont inséparables et de l'apostolat et de l'épiscopat; mais aussi la primauté de juridiction, de

talement, etc.; rhetorica licet locutione, ut adversario etiam hoc detur (1).

Ad 3. D. Videlicet, nisus est adversarius ostendere, quod nemo catholicorum negavit, *æqualitatem et supremam apostolorum omnium potestatem* in munere apostolico, C. ostendit reipsa apostolos omnes æquales fuisse Petro sub omni respectu et absolute, seu per exclusionem primatus uni Petro collati N. Hoc enim primatum sublato, textus illi nullum amplius sensum haberent, imo essent sibi plane contradictorii (2).

Ad 4. N. Duplici enim ratione peccat adversarii assumptio; tum in eo quod autemet rom. pontifices cum veritatis dispendio voluisse s. Petri prerogativas ut sese extollerent magnificare, quod absque gravi tot sanctorum virorum qui ab ætate apostolica ad nos usque floruerunt, injuria nec suspicari possumus (3); tum in eo quod supponat solos esse rom. pontifices, qui Petro a Christo tributum primatum super ceteros apostolos affirmant, quod alienum prorsus a veritate est, ut ex allatis probationibus elucescit. Patet proinde non posse spectari illorum summorum pontificum locutiones ut privatam opinionem præferentes, sed eas vere representare, ut verbis adversarii utamur, traditionem catholicam (4).

Ad 5. D. Si Ecclesia Petri primatum non proponeret credendum ut articulum fidei, Tr. vel C. Si Ecclesia tanquam fidei articulum, illum credendum proponit N. Atque hic obiter animadvertimus ad-

puissance et d'autorité sur tous les fidèles dans toute l'église, dont il le constituait le chef.» Sic Nicole. *Instruct.* 10. sur le symbole, § 10. «La tradition, inquit, nous apprend que Dieu, pour conserver son Eglise en unité et établi une chaire et autorité supérieure pour veiller à la maintenir, qui est celle de l'église de Rome, etc.» Alia inferiorum subjucimus testimonia.

(1) Quando adversarii luculentissimis patrum testimoniis a catholicis premuntur, quæ eludere non possunt, tanquam ad communem locum confugere consueverunt ad *rhetoricas* figuras, amplificationes, locutiones, etc. Ad hoc ipsum elugium Palmer se recepit.

(2) Cf. Benedict. Justinianum op. et loc. cit. De *Apostolatu*.

(3) Apposite ad rem nostram scribit Bossuetus in *Defens. cleri gallicani*, lib. X. cap. 6. «Audio quid dicant: Romanis pontificibus, sedis suæ dignitatem commendantibus, in propria videlicet causa non esse credendum. Sed absit: pari enim jure dixerint, ne episcopis quidem, aut presbyteris esse adhibendam fidem, cum sacerdoti sui honorem prædicant; quod contra est. Nam quibus Deus singularem honoris dignitatisque prerogativam contulit, eisdem inspirat verum de sua potestate sensum; ut ea in Domino, cum res poposcerit, libere et confidenter utantur, fiatque illud quod ait Paulus: *accepimus spiritum qui ex Deo est, ut sciamus quæ a Deo donata sunt nobis*. Quod quidem hic semel dicere placuit, ut temerariam ac pessimam responsum confutarem; profiteorque me de Sedis Apostolicæ majestate, romanorum pontificum doctrinæ et traditioni crediturum: quanquam eorum sedem non ipsi magis, quam reliqui, ac tota Ecclesia, atque orientales haud minus quam occidentales prædicant. Id sequentia declarabunt.» Ed. Versailles, opp. tom. XXXIII.

(4) Verba s. Leonis M. ex Serm. 3. De *Assump. sua*. quæ adversarii nostri oculos nimis perstringunt sunt hæc: «Et tamen de toto mundo unus Petrus eligitur, qui et universarum gentium vocationi, et omnibus apostolis, cunctisque Ecclesie patribus præponitur: ut quamvis in populo Dei multi sacerdotes sint, multique pastores; omnes tamen proprie regat Petrus quos principaliter regit et Christus.» In ed. Baller. Serm. 4. cap. 2. col. 16. Certe hæc evitentur totum Palmerii oxoniensiumque ceterorum novum systema.